Budgetpriset för entreprenaden var inte bindande

Description

Enligt svensk rätt kan ett bindande avtal föreligga även om priset för tjänsten inte har avtalats. Köparen skall då enligt de principer som finns i 45 § köplagen betala ett skäligt pris för vad som är utfört. En mycket vanlig tvistesituation är emellertid att parterna är oense som vad som avtalats om priset. Ofta är beställaren av uppfattningen att ett bestämt pris har avtalats. Entreprenören å sin sida kan istället mena att inget pris har avtalats, utan att arbetena skall utföras på löpande räkning. I rättspraxis har Högsta domstolen i avgörandet NJA 2001 s 177 fastställt att när avtal ingås mellan näringsidkare åligger det den som hävdar att det har avtalats om priset att även föra bevisning i den delen. Påstår exempelvis köparen att avtal träffats om priset medan säljaren menar att prisfrågan har lämnats oreglerad, är det köparen som skall bevisa sitt påstående om att visst pris avtalats. Lyckas köparen inte med detta skall i stället 45 § köplagen tillämpas, vilket innebär att köparen skall betala ett skäligt pris.

I ett mål som avgjordes av hovrätten under 2004 hade beställaren och entreprenören gjort upp en budget för de tjänster som skulle utföras. Parterna blev därefter oeniga om fast pris hade avtalats eller om löpande räkning gällde för tjänsterna. Beställaren menade att entreprenören var bunden av den budget som lämnades vid kalkyleringen av projektet och att det därigenom var avtalat om fast pris. De kalkyler som entreprenören utförde som en del av byggledningsansvaret visade att den totala kostnaden för tjänsterna skulle uppgå till 500.000 kronor vilket den följaktligen inte hade gjort. Entreprenören var av annan uppfattning och gjorde gällande att den budget som upprättades bara var en uppskattning. För entreprenaden gällde ABK 96 som föreskriver att avtal kan ingås såväl till fast pris eller löpande räkning. Entreprenören pekade på att det i ABK 96 särskilt framgår att en budget bara är ett uppskattat pris.

Entreprenören åberopade juristen Lars Lundenmark som sakkunnig. Lundemark var själv med och förhandlade fram ABK 96. Vid förhöret med honom uppgav han att det inte finns någon praxis på området med innebörd att upphandling normalt sker till fasta priser. En förutsättning för fasta priser är att det finns ett förfrågningsunderlag så att man kan räkna fram ett fast pris eller takpris.

De uppdrag som omfattas av ABK 96 är sällan av den naturen. Vanligen handlar det istället om löpande räkning. Enligt Lundemark skall en budget endast förstås som ett riktmärke som aldrig skall sammanblandas med fast pris. ”En budget är endast en bedömning och i mycket tidiga skeden är en budget inget annat än en kvalificerad gissning”. Även om entreprenören överskrider budgeten innebär det inte enligt honom att entreprenören går miste om sin rätt att få betalning.

Domstolarna hänvisade kallt till den av Högsta domstolen fastställda regeln om bevisbördans placering och menade att det åvilade beställaren att visa att fast pris avtalats. Genom bevisning i form av hänvisning till en budget ansågs beställaren inte ha förmått visa att entreprenören åtagit sig att utföra arbetet till fast pris. Beställaren skulle därför istället betala vad som var skäligt. I tingsrätten fick entreprenören i stort sett vad man begärde och i hovrätten sänktes beloppet bara obetydligt.

Det kan slutligen betonas att utgången troligen hade blivit en helt annan om beställaren varit en konsument. Då är det istället motiverat att lägga bevisbördan på entreprenören när denne påstår att bestämt pris inte har avtalats. Tanken bakom detta är överväganden om att det är rimligt att det åligger en yrkesman och inte en konsument att säkra bevisning i den delen. En sådan tillämpning främjar även att näringsidkaren upprättar tydliga avtal i skriftform vilket skyddar konsumenten som normalt är den svagare parten.

Category

1. Okategoriserade

Date Created
2008-04-21
Author
andreas-hagen